

Špecializovanému trestnému súdu 17. júna 2021 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej tento rozhodol uznesením č. k. 4 T 12/2020 z 23. júna 2021, ktorým ju zamietol, pričom väzbu sťažovateľa nenahradil alternatívnymi opatreniami. O sťažnosti podanej proti uvedenému prvostupňovému uzneseniu rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 4 Tost 31/2021 zo 6. júla 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým túto ako nedôvodnú zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že svoju žiadosť o prepustenie z väzby odôvodnil poukazom na „*dynamickú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky*“, a to na závery nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021, keď v žiadosti argumentoval, že jeho pokračujúce väzobné stíhanie nemožno odôvodňovať len s odkazom na povahu a charakter stíhanej trestnej činnosti. Dôvodí, že v žiadosti demonštroval svoju bezúhonnosť prostredníctvom „*čistého registra trestov*“ a takisto zdôraznil, že nie sú preukázané žiadne ďalšie konkrétne skutočnosti podporujúce uňho dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia na slobodu. Špecializovaný trestný súd sa podľa sťažovateľa s týmito relevantnými skutočnosťami vo svojom rozhodnutí presvedčivo nevysporiadal a dôvody jeho preventívnej väzby odôvodnil podľa vyjadrenia sťažovateľa „*akýmsi teritoriálnym princípom*“, keď vo svojom rozhodnutí poukázal na to, že sťažovateľ pochádza z okolia [REDAKOVANÉ], a toto územie sa vyznačuje rozsiahlymi drogovými aktivitami. Sťažovateľ je toho názoru, že odôvodňovať jeho väzobné stíhanie po dlhodobom trvaní jeho väzby nie je možné iba poukazom na charakter, rozsah a závažnosť trestnej činnosti. Oba konajúce sudy tak podľa jeho mienky nereagovali na jeho relevantné námietky a nerešpektovali závery označeného nálezu ústavného súdu. V označených skutočnostiach vidí nezákonnosť jeho väzby a porušenie jeho označených práv.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv v dôsledku nezákonnej väzby, keď konajúce sudy podľa názoru sťažovateľa, nerešpektujú závery aktuálnej judikatúry ústavného súdu, podporili jeho preventívnu väzbu iba poukazom na charakter stíhanej trestnej činnosti bez toho, aby prezentovali konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia sťažovateľa z väzby na slobodu.

5. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

6. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa ústavný súd zameril na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s relevantnými okolnosťami väzobnej veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazuje samotný sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia v spojení s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcimi súdmi zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom.

7. Z obsahu odôvodnenia prvostupňového uznesenia Špecializovaného trestného súdu vyplýva, že tento za dôvody preventívnej väzby považoval skutočnosti, že sa sťažovateľ mal trestnej činnosti dopúšťať dlhodobo na účel dosiahnutia zisku ako jediného zdroja jeho príjmov, mal ju páchať už od roku 2015, mal mať v skupine venujúcej sa vyšetrovanej trestnej činnosti riadiace postavenie, keď mu mali podliehať ďalší jej členovia zabezpečujúci výrobu a predaj zakázanej látky (metamfetamínu). Špecializovaný trestný súd v reakcii na argumentáciu obhajcu sťažovateľa vysvetlil, že síce nie je možné konkrétne špecifikovať osoby, s ktorými by sťažovateľ v prípade prepustenia z väzby mohol pokračovať v tejto trestnej činnosti, je však relevantné, že oblasť, v rámci ktorej mala byť vyšetrovaná trestná činnosť páchaná (okolie [REDAKOVANÉ]) predstavuje región s rozsiahlymi drogovými aktivitami, a teda u sťažovateľa existuje opodstatnená obava, že by na slobode vzhľadom na výnosnosť uvedených aktivít mohol v páchaní trestnej činnosti pokračovať. Najvyšší súd sa v namietanom uznesení s takto prezentovanou argumentáciou prvostupňového súdu stotožnil, keďže ju považoval za logickú a dostatočnú pre podporu ďalšieho trvania preventívnej väzby sťažovateľa.

8. V prvom rade ústavný súd poukazuje v kontexte argumentácie sťažovateľa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čím dlhšie väzba trvá, tým súdy musia pre udržanie väzby vyžadovať splnenie vyššej miery podozrenia zo spáchanej trestnej činnosti, pretože postupom času prevažuje prezumpcia nevinoty a dôležitosť osobnej slobody nad záujmami štátu vyšetriť trestnú činnosť a postaviť obvineného pred súd (por. napr. rozsudok ESLP zo 6. 10. 2016 vo veci Strogan c. Ukrajina, sťažnosť č. 30198/11, bod 96). V tomto smere ústavný súd konštatuje, že obe rozhodnutia konajúcich súdov splnenie uvedenej podmienky potvrdzujú, keď vo svojom odôvodnení prezentujú sumár dôkazov, a to špecifikáciu väčšieho počtu svedeckých výpovedí, ktoré majú v rôznej miere potvrdzovať účasť sťažovateľa na páchaní drogovej trestnej činnosti. Napokon miera podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti bola automaticky posilnená už samotným faktom podania obžaloby vo veci sťažovateľa.

9. V prípade sťažovateľa konajúce súdy videli opodstatnenosť jeho preventívnej väzby v sumári viacerých okolností, kde nimi mali byť doba, po ktorú mal sťažovateľ trestnú činnosť páchať,

postavenie, ktoré mal v zločineckej štruktúre zastávať, zisťný motív trestnej činnosti – snaha o dosiahnutie zisku a aktuálny charakter lokality, v rámci ktorej sa mal na trestnej činnosti sťažovateľ podieľať. Ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, že nejde o dostatočne konkrétne, a teda výpovedné skutočnosti opodstatňujúce obavu z možného pokračovania sťažovateľa v drogových aktivitách v prípade jeho prepustenia na slobodu. Viaceré z uvedených skutočností, ktoré konajúce súdy prezentovali, totižto okrem toho, že charakterizujú vyšetrovanú trestnú činnosť, implikujú v sebe aj osobnostný profil sťažovateľa a jeho návyky, ktoré predstavujú konkrétne skutočnosti, na základe posúdenia ktorých možno vyhodnotiť riziko spojené s prepustením sťažovateľa na slobodu. Nemožno opomenúť ani súvisiaci kontext, a to všeobecne známe fakty, že sa nelegálny predaj zakázaných látok viaže aj v Slovenskej republike, tak ako v iných krajinách, na stále prítomný domáci drogový trh, ktorý sa vyznačuje vysokou organizovanosťou a cezhraničným charakterom, kde výnosy osôb zapojených do tejto činnosti sú veľmi lukratívne. U osoby, ktorá sa „profesionalizovala“, a to tým, že sa pohybovala v uvedenom prostredí po dlhú dobu a na vyšších miestach hierarchie, ktorá tak disponuje bohatými kontaktmi v danom prostredí, navyše v regióne s veľmi aktívnou drogovou kriminalitou, kde výnosy z tejto nelegálnej činnosti mali byť jediným zdrojom jej príjmu, je riziko návratu k týmto nelegálnym aktivitám v prípade prepustenia na slobodu nepochybne značné.

10. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, resp. jeho obhajcu, prednesenú pred všeobecnými súdmi, kde tento v záujme preukázania dôvodov preventívnej väzby prezentuje ako nevyhnutnú potrebu špecifikovať, konkretizovať osoby, s ktorými by mal sťažovateľ v prípade jeho prepustenia na slobodu pokračovať v trestnej činnosti, ústavný súd je toho názoru, že ide o argumentáciu vzhľadom na všeobecne známe fakty uzavretosti drogových zločineckých štruktúr a utajenosti ich aktivít, celkom scestnú a nelogickú. Navyše, ide o argumentáciu nekompatibilnú so závermi nálezu ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 33/2021), na ktoré sa obhajca sťažovateľa odvoláva, keďže uvedený nález ústavného súdu upozornil na potrebu špecifikácie osôb v úplne inom kontexte, a to v kontexte zdôvodnenia kolúznej väzby, kde poukazoval na nevyhnutnosť konkretizovať osoby, voči ktorým by mohli smerovať kolúzne aktivity stíhaného obvineného.

11. Namietané uznesenie najvyššieho súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako nezdôvodnené, a teda svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že oba konajúce súdy uviedli vo svojich rozhodnutiach dostatočne konkrétne a náležité dôvody na udržanie preventívnej väzby sťažovateľa.

12. Vychádzajúc z prezentovaných čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu